

Utred konsekvenserna för särskolan av nya resursfördelningssystemet

Skrivelse av Kristina Axén Olin m.fl. (m)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen av Kristina Axén Olin m.fl. (m) anses besvarad med vad som anförs
i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Mirja Särkiniemi anför följande.

Ärendet

Kristina Axén Olin m.fl. (m) har i en skrivelse till kommunstyrelsen den 10 november 2004 uttryckt kritik mot det nya resursfördelningssystemet för drift av särskoleverksamheten, *bilaga 2*. Bland annat framförs kravet på att utbildningsnämnden får i uppdrag att återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna skulle få för särskoleverksamheten.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att de krav på utvärdering som framförs i skrivelsen kan anses uppfyllda genom att kommunfullmäktige i samband med att beslutet om det nya resursfördelningssystemet fattades, gav kommunstyrelsen i uppdrag att inför 2006 års budget utvärdera införandet av det nya resursfördelningssystemet för särskolan.

Utbildningsnämnden påpekar att utbildningsförvaltningen avser att återkomma med en beskrivning av konsekvenserna för särskolan efter 30 juni 2005, när utbildningsförvaltningens ansvar upphört.

Mina synpunkter

Det tidigare resursfördelningssystemet baserades på rektors uppfattning om vad verksamheten kostade och medel rekvirerades i efterhand. Det skapade osäkerhet i systemet. Ingen tyckte egentligen att det var ett bra system och ur styrnings- och budgetsynpunkt var systemet inte tillfredsställande. Frågeställningen bör snarare fokusera på om schablonens storlek räcker till att bedriva kvalitativ verksamhet. Schablonerna i Stockholm är de högsta i landet, men det kan ändå finnas skäl att förvissa sig om att kvaliteten inte försämras i samband med reformen.

Konsekvenserna av schabloniseringen av resurserna till särskolan ska utredas. Det beslutade kommunfullmäktige redan den 18 oktober 2004 när beslut om det nya resursfördelningssystemet fattades. Kommunstyrelsen ska således inför 2006 års budget utvärdera införandet av ett schabloniserat resursfördelningssystem för särskolan. Stadsledningskontoret har dessutom tillsatt en arbetsgrupp som under våren 2005 kontinuerligt

kommer att följa upp särskoleverksamheternas kostnadsutveckling i dialog med stadsdelsnämnderna. I den gruppen ingår utbildningsförvaltningen. Utbildningsnämnden har uppdragit åt förvaltningen att i denna dialog hitta övergångslösningar. Efter att ansvaret för särskolan överlämnats till stadsdelsnämnderna vid halvårsskiftet 2005, kommer utbildningsförvaltningen också att återkomma till utbildningsnämnden med en beskrivning av konsekvenserna av förändringen. Dessa redovisningar kommer att ge såväl fullmäktige som utbildningsnämndens ledamöter fullödlig information om konsekvenserna av schabloniseringen av resurserna till särskolan.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Skrivelsen av Kristina Axén Olin m.fl. (m) anses besvarad med vad som anförs i denna promemoria.

Stockholm den 23 mars 2005

MIRJA SÄRKINIEMI

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* (m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. tillstyrka skrivelsen
3. uppdra åt utbildningsnämnden att återkomma med en tydlig analys av vilka
4. konsekvenser överförandet av den obligatoriska särskolan till
5. stadsdelsnämnderna kommer att få, samt
6. därutöver anföra följande:

Vid årsskiftet ändras särskolans resursfördelningssystem, och från och med juli 2005 övergår ansvaret för den obligatoriska särskolan till stadsdelsnämnderna. Både att ansvaret för särskolan överförs till stadsdelsnämnderna och det nya schabloniserade ersättningssystemet har väckt oro inom grundskolor med särskoleklasser, bland annat Mockasinen i Solbergaskolan.

Redan innan de nya särskoleschablonerna infördes varnade vi för att de nya ersättningsnivåerna inte skulle bli rimliga på grund av svårigheter att klassificera särskolebarn i grupper på detta sätt. Det blir nu allt mer uppenbart att det nya ersättningssystemet har lett till omfattande besparingar för särskolan. När stadsdelarna i sommar övertar ansvaret för särskolan kommer med största sannolikhet ytterligare nedskärningar att göras eftersom stadsdelsnämnderna inte får kompensation för de faktiska särskolekostnaderna.

Redan innan det nya ersättningssystemet infördes borde utbildningsnämnden fått i uppdrag att analysera dess konsekvenser. För att inte upprepa detta misstag ska utbildningsnämnden uppdras att återkomma med en tydlig analys av vilka effekter ett överförande av ansvaret för den obligatoriska särskolan till stadsdelsnämnderna får.

ÄRENDET

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade (§ 32), vid sitt sammanträde den 18 oktober 2004, att införa ett schabloniserat resursfördelningssystem för drift av särskoleverksamhet i enlighet med kommunstyrelsens utlåtande nr 2004:140.

Kristina Axén Olin m.fl. (m) har i en skrivelse till kommunstyrelsen den 10 november 2004 uttryckt kritik mot det nya resursfördelningssystemet för drift av särskoleverksamheten. I skrivelsen pekas på att de individuella behoven är mycket varierande samt att det i förslaget saknas redovisning och en grundlig analys av särskoleverksamhetens nuvarande kostnader. Som ett konkret exempel nämns träningsskolan Mockasinen i Älvsjö SDN.

I skrivelsen framförs kravet att utbildningsnämnden får i uppdrag att återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna skulle få för särskoleverksamheten.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Det gamla resursfördelningssystemet

I det gamla resursfördelningssystemet för särskolan erhöll utbildningsnämnden en schablon, lika för alla, oavsett behov. Verksamheten för den kommunala obligatoriska särskolan utförs av stadsdelsnämndernas grundskolor. Utbildningsförvaltningen kom överens med respektive skola om personalbemanningen. Kostnaderna för överenskommen bemanning ersattes helt och verksamheten erhöll därutöver ett procentuellt påslag för alla övriga kostnader. Vad avser de fristående särskolenheterna erhöll de i princip de belopp skolorna ansåg sig behöva.

Två olika ersättningsprinciper tillämpades således. Utbildningsnämnden erhöll en schablon, lika för alla, oavsett behov medan de utförande särskolenheterna i stort sett erhöll ersättning för de faktiska kostnaderna för driftverksamheten.

Denna hantering medförde ett stort administrativt arbete. Det garanterade inte att resurserna till skolorna fördelades på ett rättvist sätt. Ansvaret för verksamheten var oklar och det gamla ersättningssystem saknade incitament för ett effektivt resursutnyttjande.

Det nya resursfördelningssystemet

Stadsledningskontoret anser att de utgångspunkter som fanns vid skapandet av det nya resursfördelningssystemet var bra. Utgångspunkten var att ett nytt ersättningssystem skall vara administrativt enkelt, ha en logisk struktur och garantera likvärdighet över staden. Det skall också vara effektivt ur ett ekonomistyrningsperspektiv och rymmas inom den budgetram som gäller idag. Systemet skall även vara oberoende av var i staden särskoleverksamheten organisatoriskt ligger.

För att tillgodose behoven p.g.a. graden av utvecklingsstörning, eventuella ytterligare funktionsnedsättningar och/eller andra svårigheter är det nya resursfördelningssystemet baserat på fem olika behovsgrupper.

Det nya resursfördelningssystemet innebär att grundschablonen för särskoleelever, på samma sätt som för elever i kommunal grundskolor, fördelas till den stadsdelsnämnd där skolan geografiskt är belägen. De olika schabloner som skall täcka behoven av resurser i de olika behovsgrupperna definieras som resursförstärkning och är differentierade. För behovsgrupp fem, vilken

omfattas av ett fåtal elever med mycket stora behov av insatser, utgår ersättning motsvarande de faktiska kostnaderna. Det motsvaras av hanteringen för de högsta nivåerna inom omsorg för funktionshindrade.

Ersättning enligt det nya schablonsystemet är oberoende av regi dvs. systemet gäller lika för elever som går i kommunala som fristående särskolor.

Stadsledningskontoret noterar att det nya resursfördelningssystemet arbetades fram av utbildningsförvaltningen i samråd med representanter från stadsdelsförvaltningarna i Älvsjö, Maria-Gamla stan, Kista och Spånga-Tensta samt stadsledningskontoret.

Utvärdering av det nya resursfördelningssystemet

Utifrån de utgångspunkter som låg till grund vid tillskapandet av det nya resursfördelningssystemet anser stadsledningskontoret att det nya resursfördelningssystemet har goda förutsättningar att fungera bättre än det gamla systemet. Oaktat detta är det enligt stadsledningskontorets mening både nödvändigt och önskvärt att det nya resursfördelningssystemet utvärderas. Kommunfullmäktige har, i samband med att beslutet om det nya resursfördelningssystemet fattades, givit kommunstyrelsen i uppdrag att inför 2006 års budget utvärdera införandet av det nya resursfördelningssystemet för särskolan. Stadsledningskontoret anser därvidlag att de krav på utvärdering som framförs i skrivelsen kan anses uppfylla.

Utbildningsnämnden beslutade den 17 februari 2005 att överlämna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på skrivelsen.

Reservation anfördes av Jan Björklund m fl (fp), Mikael Söderlund m fl (m) och Nina Ekelund (kd) till förmån för eget beslut, bilaga 1.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 januari 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Ett schabloniserat ersättningssystemet för särskolan infördes den 1 januari 2005 och fr.o.m. den 1 juli 2005 övergår ansvaret för den obligatoriska särskolan till stadsdelarna. Överföringen av ansvaret för särskolan till stadsdelarna och det nya ersättningssystemet har väckt oro och många frågor inom såväl grundskolor med särskolklasser, bl.a. Solbergaskolan/Mockasinen, som inom stadsdelsförvaltningar.

Utbildningsförvaltningen har under senhösten 2004 sammankallat möten med stadsdelsförvaltningarna där viss skriftlig information och sammanställningar med förteckning över särskolelever i respektive stadsdel, elever med skolskjuts etc. lämnats. Det har även funnits möjlighet att ställa frågor. Då många frågor återkom även efter ovanstående möten har bifogad PM utarbetats inom utbildningsförvaltningen i samarbete med SLK i syfte att ge en samlad information. Denna PM distribuerades till samtliga stadsdelsdirektörer och för kännedom till Barn- och ungdomscheferna i stadsdelarna i mitten av januari.

Den 3 januari bildades ett övergångssekretariat inom förvaltningsenheten. Sekretariatet har i uppgift att kartlägga stadsdelarnas behov av stöd, aktivt informera i särskol- och skolskjutsfrågor, samordna stadens resurser och säkerställa kompetensen samt skapa mötesplatser där särskolfrågor kan diskuteras och eventuella problem lösas. Dessutom har sekretariatet i uppdrag att förse stadsdelarna med uppdaterade PM i takt med att nya frågeställningar uppkommer. Sekretariatet upplöses 30 juni 2005.

Utbildningsförvaltningen avser att återkomma med en beskrivning av konsekvenserna för särskolan efter 30 juni 2005, när utbildningsförvaltningens ansvar upphört.

RESERVATIONER

Utbildningsnämnden

Reservation mot utbildningsnämndens beslut anfördes av vice ordföranden Jan Björklund m fl (fp), ledamoten Mikael Söderlund m fl (m) och ledamoten Nina Ekelund (kd) enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi yrkade att nämnden skulle besluta

1. att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. att bifalla skrivelsen från Helen Jäderlund-Eckardt
3. att tillstyrka skrivelsen från Kristina Axén-Olin m fl
4. att uppdra åt utbildningsförvaltningen att skyndsamt återkomma med en redovisning av konsekvenserna av de nya schablonerna för särskolan och fh-klasserna, samt
5. att därutöver anför följande:

Vid årsskiftet ändras särskolans resursfördelningssystem, och från och med juli 2005 övergår ansvaret för den obligatoriska särskolan till stadsdelsnämnderna. Redan innan de nya schablonerna infördes varnade vi för att de nya ersättningsnivåerna inte skulle bli rimliga på grund av svårigheter att klassificera särskolebarn i grupper på detta sätt. Det blir allt mer uppenbart att övergången till ett schabloniserat resursfördelningssystem används av socialdemokraterna för att lägga nya sparbeting på särskolan. Förvaltningen bör därför skyndsamt återkomma med en redovisning av konsekvenserna av de nya schablonerna för särskolan och fh-klasserna.

Skrivelse till Kommunstyrelsen

Utred konsekvenserna för särskolan av nya resursfördelningssystemet

Redan när det nya förslaget till resursfördelningssystem för särskolan behandlades i kommunfullmäktige den 18 oktober 2004 varnade vi moderater för att ersättningsnivåerna i förslaget inte var rimliga och rättvisa. De individuella behoven är mycket varierande. Dessutom saknade förslaget både redovisning och en grundlig analys av särskoleverksamhetens nuvarande kostnader.

Träningskolan Mockasinen inom Solbergaskolan i Älvsjö SDN har 23 gravt utvecklingsstörda elever med fler funktionshinder på tidig utvecklingsnivå. Många av eleverna har stora och speciella behov av både pedagogiskt och medicinskt stöd. Nu varnar skolledning och medarbetare vid Mockasinen för att skolans elever kommer drabbas om föreslaget träder i kraft vid årsskiftet.

Socialdemokraterna har hittills avfärdade den oro som personalen, eleverna och föräldrarna känner. Därför kräver vi nu att utbildningsnämnden får i uppdrag att återkomma med en tydlig analys av vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna skulle få för särskoleverksamheten. Uppdraget ska lösas skyndsamt och återredovisas innan förslaget genomförs.

Stockholm den 10 november 2004

Kristina Axén Olin
oppositionsborgarråd (m)

Sten Nordin
oppositionsborgarråd (m)

Mikael Söderlund
oppositionsborgarråd (m)